

som er stillet saaledes, at han ikke kommer til at yde Bidrag; men saa vil jeg tillige sige, at ligesom det ikke er Billighed, men en Svaghed, isald man tager Hensyn til Sligt, er det en Svaghed af den Natur, at man ved Uffattelsen af en Lov ikke skal tage Hensyn til den. **Kufod** Det er blot et Par. Genstillingen til Udvalget; jeg vilde tillade mig med Hensyn til den nye Paragraf, der er foreslaet under Nr. 10, idet det deri hedder, at de i de foregaende Paragrafer for Tiendeieernes Vedkommende giene Forskrifter komme ogsaa til Anvendelse med Hensyn til Bestyrelserne for Kirker, der eie sig selv. Det forekommer mig i det Hele, at naar jeg ser paa de Paragrafer, som der her henvises til, saa indeholde de lempende Forskrifter, hvorefter en Del af de Omkostninger, som man ikke finder det rigtigst at paalægge Tiendeieeren eller Tiendeieerne, kunne paalægges Kommunens Kasse. Dette finder jeg urigtigt for de Kirker, der eie sig selv, og som maatte endogsaa ere meget velstaende. Jeg finder, at Udvalget ikke har havt dette tilsvækkeligt for Die. Det vilde dog se besynderligt ud, naar en Kirke, der eier sig selv, og altsaa oppebæret Sognets Kirketiende og maatte sidde inde med store Kapitaler, — maatte man ikke veed, at mange af de bornholmske Kirker ere særdeles velhavende, — naar den i Lighed med de private Tiendeieere skulde tilbøds fritages for de Omkostninger, som der her er Tale om, forsaet den yvrige Del af disse Udgifter kunde blive paalignede Sognet. Dette vil ikke gjøre noget godt Indtryk, tror jeg. Jeg vilde tværtimod ønske, at det ærede Udvalg havde stillet sig paa det Standpunkt, at man med Hensyn til Kirker, der eie sig selv, kunde gaa meget strengt til Værk, og uden videre paalægge dem at affise deres Kirkegaard og indlægge Værneindretninger. Jeg tror, at den saadanne Bestemmelse vilde blive modtagen endogsaa med Nysgaand af vedkommende Kirkeverger. Man kunde jo for en Dovens Skyld sige: Med Kirkeministeriets eller med en anden Myndigheds Tilladelse, om man vil, men jeg synes ikke, at det er rigtigst at være saa overordentlig om overfor de Kirker, der eie sig selv, og have Midler i Overflodighed til Fyldestgjørelse af Formaal, ja til meget mere, som man af retfærdige og Billigheds-hensyn er overfor Privatmand, der ere Kirketiendeieere. Jeg kunde derfor ønske, at det ærede Udvalg vilde tage denne Sag under lidt særlig Overveelse mellem 2den og 3die Behandling, at med andre Ord Styrelserne for de Kirker, der eie sig selv, kunde faae Myndighed til i de her nævnte Diemed, at besvride de forenede Udgifter, uden at det skulde kunne i nogen Henseende paalægges Kommunerne at bære nogen Del af Omkostningerne. Den ærede Ordre for Flex-tallet (Bossen) ruffer paa Hovedet. Han har sandsynligvis ikke den ringeste Forestilling om, hvad det her dreier sig om, som det lader til, thi ellers

synes det mig, at han maatte finde det saa ligesom selvgivet, at naar Kirkerne have Midler til Fyldestgjørelse af Formaal, der anses for gavnlige, saa skulde de urede disse Udgifter. Hvis De havde set bornholmske Landsbykirker, saa vilde De have set, at de ere tjærede, sværte, malede, kalkede og forgyldte fra Tønde til anden, og de vilde næsten ikke, hvor de skulde gjøre af Pengene. Skal man saa oven i Kjøbet underkaste saadanne Kirkers Kasser de samme Lempelse og Hensyn, og den samme Brødsudgift ved disse Omkostninger, som man mener af Nødsnødvendigheds og Billighedsgrunde at være nødt til at gjøre gjældende overfor den private Tiendeieer, og ovenikjøbet lægge en Del af Udgiftens Dækning over paa Kommunernes Kasse. Dette er urimeligt, ubilligt og fuldstændig feilagtigt. I det Hele turde jeg maatte ved samme Leilighed, da jeg var Udvalgt tilføie en Bemærkning til, hvad jeg ikke har kunnet undgaa at sige. Jeg har ikke kunnet undgaa at sige, dette uden ligefrem at forsamme mit Rigt som Folkerepræsentant, skjøndt det ikke er meget opmuntrende at tage Ordet under de tilstedeværende Forhold. Jeg har ikke kunnet tie stille til, hvad jeg ikke paa nogen Maade finder billigt og retfærdigt. Det forekommer mig i det Hele, at der fra Kirkeministeriet, der ellers er overmaade imødekommende paa andre Maader, er megen Tilbøielighed til at holde Baandet stærkt snæret for de bornholmske Kirkekasser, uagtet de ere i ypperligt Velgaaende. Der er kun det Tilfælde, hvor Kirkeministeriet er om jeg saa maa sige, mere rundhaandet i den Henseende — jeg tør ikke bruge Ordet: løshaandet, thi det kunde være ikke rigtigst. Det er, hvor det gjælder om i Genhold til den saakaldte bekjendte Kirkefyndingslov at tage ligefrem af disse selvstændige Kirkemidler til andre Kirkers Vedligeholdelse; saa er der ikke saa stor Hensynsfuldhed. Men hvor det gjælder om for Kirken egen Regning at gjøre overordentlige Udgifter, er der et Sparonomieligheds-system, som er godt i en vis Forstand, men som dog er lidt opværende ligeoverfor Tiendeieerne, idet Kirkerne, uagtet de ere velhavende, ikke skulde have Lov til at gjøre en Udvidelse uden paa Renc at bede Ministeriet derom. En lille Smule Trøst i den Retning vilde være paa sin Plads. For mit Vedkommende paaskjønner jeg, at der har været Bevillie i denne Retning, især i den senere Tid. Men lader os som sagt ikke stille de selvstændige Kirker lige med de private Kirkeieere. Vi behøve ikke for disse Kirkers Vedkommende at lægge nogen Byrde paa Sogness Kasser. Det var blot denne Genstilling, jeg vilde gjøre til det ærede Udvalg, og jeg haaber, at om jeg end maatte har talt med overdreven Hidsighed, og Overbevisning, vilde det finde et godt Sted, selv om det ikke har fundet et godt Ord. **Zahle**: Jeg veed ikke, om jeg maa uleflige